

Asia: VN/20785/2023

Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi eräiden kansaneläkeindeksiin ja elinkustannusindeksiin sidottujen etuuksien ja rahamäärien indeksitarkistuksista vuosina 2024-2027 ja siihen liittyviksi laeiksi sekä lapsilisälain 7 §:n muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Kansainvälistä suojelua hakevalle ja tilapäistä suojelua saavalle sekä ihmiskaupan uhrille, jolla ei ole kotikuntalaissa tarkoitettua kotikuntaa Suomessa, myönnetään vastaanottoraha ihmisarvoisen elämän kannalta välttämättömän toimeentulon turvaamiseksi ja itsenäisen selviytymisen edistämiseksi, jos hän on tuen tarpeessa eikä voi saada toimeentuloa ansiotyöllään, muista tuloistaan tai varoistaan, itseensä nähden elatusvelvollisen huolenpidolla tai muulla tavalla (vastaanottolaki 19 §).

Kansainvälistä suojelua hakevalle sekä tilapäistä suojelua saavalle maksettava taloudellinen tuki eriytettiin yleisestä toimeentulotuesta vuonna 2011 nykyisen vastaanottolain (746/2011) yhteydessä. Lain voimaantulosta lähtien turvapaikanhakijoille ja tilapäistä suojelua saaville on maksettu toimeentulotuen sijaan vastaanottorahaa ja ilman huoltajaa oleville alaikäisille käyttörahaa. Vastaanottolaissa vastaanottorahan suuruus asetettiin 70 prosenttiin toimeentulotuen perusosasta. Alempaa tasoa perusteltiin tuolloin sillä, että vastaanottorahan saajat saavat osan vastaanottopalveluista hyödykkeinä. Vastaanoton hyödykkeinä annettavan osuuden katsottiin tuolloin kattavan loput 30 prosenttia toimeentulotuen perusosan määrästä.

Vastaanottorahan määrään vaikuttavista tuloista ja varoista säädetään toimeentulotuesta annetussa laissa (1412/1997). Vastaanottoraha on vastaanottojärjestelmässä olevan ainoa taloudellinen etuus. Vastaanottojärjestelmässä ei myönnetä muita Kelan tai kunnan sosiaalietuuksiin rinnastettavia etuuksia.

Kansaneläkeindeksi jäädytettiin edellisen kerran vuonna 2018, jolloin indeksikorotukset jätettiin tekemättä. Sen sijaan toimeentulotuen perusosaa korotettiin tuolloin. Lisäksi vuonna 2022 osaan kansaneläkeindeksiin sidotuista etuuksista tehtiin ylimääräinen indeksitarkastus. Tämä indeksitarkastus ei koskenut vastaanottorahaa. Vastaanottorahan osuus toimeentulotuesta on siten pienentynyt lisää noin 9 prosenttiyksikköä vuoteen 2010 nähden. Vastaanottona järjestetyissä hyödykkeissä ei ole viime vuosina tapahtunut merkittäviä muutoksia, joten vastaanottorahana maksettavan osuuden pienentymistä ei voida perusteella hyödykkeenä annettavien osuuden kasvulla. Maahanmuuttovirasto toteaa ehdotetun lakimuutoksen heikentävän vastaanottorahaa saavien taloudellista asemaa entisestään toimeentulotuen saajiin nähden.

Haahtela Ilkka

Rimmanen Emma
Maahanmuuttovirasto - Oikeus- ja maatietoyksikkö